Voorstel aan de raad

Nummer: 25.444

Portefeuille:	A. Messelink-Dijkstra
Programma:	6 Sociaal Domein
Taakveld:	6.3 Inkomensregelingen

Onderwerp: Gratis/gereduceerd tarief OV

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de volgende scenario's die in het Verkenningsonderzoek gereduceerd of gratis openbaar vervoer voor 'doelgroepen' zijn onderzocht:
    A. Een maandelijks vrij besteedbaar OV-budget zonder reisbeperkingen voor bijstandsgerechtigden
    B. Een maandelijks vrij besteedbaar OV-budget zonder reisbeperkingen voor de doelgroep 101% tot 120% van de bijstandsnorm, inclusief minima ouderen;
    C. Voorlopig af te zien van dit initiatief en de middelen terugstorten in de ROS;
    D. Voorlopig af te zien van dit initiatief, maar een deel van de middelen in te zetten voor een fietsenoplossing voor bijstandsgerechtigden;
2. Te kiezen voor scenario D: Voorlopig af te zien van dit initiatief maar een deel van de middelen in te zetten voor een fietsenoplossing voor bijstandsgerechtigden.

Urgentie Raad

Geen urgentie: Er is geen datum waarvoor dit besloten moet zijn door de raad. Voorstel kan in reguliere procedure.

Voorgaande besluitvorming

N.v.t.

Inleiding

In het raadsakkoord 2022-2026 van de gemeente Lelystad is opgenomen dat er een voorstel moet worden gedaan om specifieke doelgroepen - bijvoorbeeld minima, ouderen, vrijwilligers en mantelzorgers - gratis of tegen gereduceerd tarief gebruik te kunnen laten maken van het openbaar vervoer. Hiervoor is een eenmalig budget van €300.000 beschikbaar gesteld.

Op 12 juni 2025 heeft er een beeldvormende sessie plaatsgevonden in de vergadering van de commissie Maatschappij. Hierop volgend is er een motie van JL in de raadsvergadering van 1 juli 2025 aangenomen. In deze motie is het college verzocht om;

- met provincie en omliggende gemeenten in gesprek te gaan over de mogelijkheid van reisbewegingen binnen de hele provincie te faciliteren;

- uit te zoeken welke aanvullende regelingen of middelen beschikbaar zijn op provinciaal niveau;
- tot een voorstel te komen voor implementatie, inclusief financiële en operationele kaders.

Het college heeft een onderzoek uitgevoerd waarin vier te overwegen scenario's zijn beschreven.

Argumenten

Kennis te nemen van de volgende scenario's, die in het Verkenningsonderzoek gereduceerd of gratis openbaar vervoer voor 'doelgroepen' zijn onderzocht

1.1 Het college presenteert vier scenario's.

A. Een maandelijks vrij besteedbaar OV-budget zonder reisbeperkingen voor bijstandsgerechtigden.

Bijstandsgerechtigden ontvangen een maandelijks vrij besteedbaar OV-budget van €30 om mobiliteitsdrempels te verlagen en participatie te bevorderen. Het systeem is eenvoudig uitvoerbaar, zonder inkomenstoets, en richt zich op de groep met de grootste mobiliteitsnood.

Kanttekening: Volledige overlap met de landelijke Onderwegpas, geen brede, concrete behoefte gesignaleerd en geen ambtshalve toekenning mogelijk vanwege de omvang van de doelgroep.

B. Een maandelijks vrij besteedbaar OV-budget zonder reisbeperkingen voor de doelgroep 101% tot 120% van de bijstandsnorm, inclusief minima ouderen.

Huishoudens net boven de bijstandsnorm ontvangen een lokaal OV-budget van €30 per maand om financiële druk bij mobiliteit te verlichten. De regeling sluit aan op de landelijke Onderwegpas en vult deze aan voor doelgroepen die daarbuiten vallen.

Kanttekening: Geen brede, concrete behoefte gesignaleerd, hoge overheadkosten (ca. 35%) en risico op slechte aansluiting met landelijke pas wanneer de gemeente nu start met de ontwikkeling van een lokaal initiatief.

C. Voorlopig af te zien van dit initiatief en de middelen terugstorten in de ROS.

De gemeente wacht de invoering van de landelijke Onderwegpas (vanaf 2027) af en evalueert na het eerste jaar of aanvullende maatregelen nodig zijn. Zo wordt overlap voorkomen en kan beleid worden afgestemd op landelijke kaders.

Kanttekening: de lokale voorziening wordt uitgesteld en wij hebben geen invloed op de planning van de Onderwegpas.

D. Voorlopig af te zien van dit initiatief, maar een deel van de middelen in te zetten voor een mobiliteitsoplossing van het Werkbedrijf.

Een deel van het budget wordt ingezet voor elektrische fietsen voor inwoners die uitstromen naar werk, om mobiliteitsproblemen te overbruggen. De regeling stimuleert duurzame arbeidsparticipatie en zelfredzaamheid en wordt volledig uitgevoerd door het Werkbedrijf.

Kanttekening: doelgroep blijft beperkt; geen lokale voorziening voor overige minima.

2. Te kiezen voor scenario D: Voorlopig af te zien van dit initiatief, maar een deel van de middelen in te zetten voor een fietsenoplossing voor bijstandsgerechtigden.

Scenario D stimuleert arbeidsparticipatie
Door inzet van (elektrische) fietsen wordt de participatie naar werk duurzaam gestimuleerd.

Scenario D komt voort uit een duidelijke behoefte van het Werkbedrijf
Het Werkbedrijf heeft de gemeente benaderd met dit plan. Op dit moment is hier elders geen dekking voor.

Scenario D voorkomt overlap met andere regelingen en hoge implementatiekosten
Op dit moment is het niet efficiënt om op grote schaal zelfstandig een lokale oplossing te ontwikkelen, dit leidt tot dubbele voorzieningen, of zeer hoge bijkomende kosten. Bij behoefte van de gemeenteraad is het verstandig de ontwikkelingen rond de Onderwegpas te volgen en later te evalueren of een aanvullende lokale voorziening dan wel wenselijk is. Zo kan de lokale voorziening beter worden afgestemd op de behoefte in de stad en kunnen (onnodige) implementatie kosten worden bespaard.

Kanttekeningen

Door te kiezen voor scenario D wordt de realisatie van een (lokale) OV-voorziening verder uitgesteld. Daarbij heeft de gemeente geen invloed op de werking en planning van de Onderwegpas en is hij uitsluitend bedoeld voor inwoners met een inkomen tot 101% van het sociaal minimum. Echter is het de moeite waard om hierop te wachten: Door te kiezen voor scenario 3B, en de ontwikkelingen rond te Onderwegpas te volgen - en daar eventueel later met een lokale voorziening op aan te sluiten - voorziet de gemeente Lelystad doelmatig en efficiënt in de behoeftes van de stad. En hoewel het initiatief van het Werkbedrijf betrekking heeft op een andere verkeersmodaliteit en minder omvangrijk is, beantwoord het wel een concrete behoefte vanuit een deel van de doelgroep.

Financiën

Scenario D kost bij 10 elektrische fietsen €27.750,00 per jaar. Dit kan in 2026 worden gedekt met het budget dat door de raad is bestemd voor het raadsdoel om specifieke doelgroepen - bijvoorbeeld minima, ouderen, vrijwilligers en mantelzorgers - gratis of tegen gereduceerd tarief gebruik te kunnen laten maken van het openbaar vervoer.

Vervolg

Het gekozen scenario D tot uitvoering brengen.

Bijlagen

Onderzoek gratis/gereduceerd OV voor doelgroepen

Lelystad, 4 november 2025

Het college van de gemeente Lelystad,

de gemeentesecretaris,
C.J.M. Swart
**Dit voorstel is digitaal vastgesteld en ondertekend*